

Notitie over archeologisch depot en cultuurhistorische presentatie

1. Inleiding

In het Cultuurprogramma 2005-2008 is vastgelegd dat de provincie streeft naar een nieuw archeologisch depot. Daarbij zal in 2005 zal op bescheiden schaal een start worden gemaakt met het organiseren en faciliteren van publieksgerichte activiteiten en activiteiten voor amateur-archeologen. In deze notitie wordt verdere uitwerking gegeven aan dit beleidsuitgangspunt.

Tevens wordt een uitwerkingsvoorstel gedaan voor het versterken van publieksgerichte presentatie van het cultuurhistorisch erfgoed.

2. Inrichting en opstart definitief archeologisch depot

Van tijdelijk naar definitief depot

Bij de Kamer ligt een nieuwe Archeologiewet ter besluitvorming. In het wetsvoorstel krijgt de provincie de wettelijke taak om een provinciaal archeologisch depot in stand te houden. De provincie Utrecht heeft enkele jaren geleden een tijdelijk depot betrokken. Het huurcontract loopt eind 2006 af. Op korte termijn moet derhalve andere huisvesting worden gezocht, waarmee voldaan kan worden aan de komende wettelijke provincie-taak. De nieuwe ruimte moet tevens voldoen aan de vereiste bewaarcondities wat betreft luchtvochtigheid, beveiliging e.d.

De mogelijkheid doet zich voor om depotruimte te huren aan de rand van de stad Utrecht. Dit pand is eigendom van de gemeente Utrecht en is verworven om daarin het depot van het Centraal Museum onder te brengen. Deze depotruimte is in zijn geheel beveiligd en voldoet aan de te stellen bewaarcondities. Het Centraal Museum bewaart hierin naast haar museale collectie ook haar eigen, aanzienlijke archeologische collectie. De gemeente Utrecht is voornemens om haar archeologische depot hier eveneens onder te brengen.

Het onder één dak onderbrengen van de depots van stad, provincie en Centraal Museum biedt perspectief op toekomstige samenwerking in beheer, uitwisseling van expertise en gezamenlijke ontsluiting van de drie depots.

Opzet is om in het nieuwe provinciale depot ook een ruimte in te richten die kan dienen als ontvangstruimte voor onderzoekers, voor kleine groepen (schoolklassen) en als werkruimte voor amateur-archeologen (conservering en restauratie). Daarmee krijgt het nieuwe depot een bescheiden publieksfunctie.

Huursom en inrichtingskosten

In het voorstel is een ombouw voorzien van de huidige stellingkasten naar verrijdbare kasten.

Daardoor is een kleiner vloeroppervlak vereist en kan de huursom aanzienlijk worden verlaagd. De extra eenmalige investering in verhuizing en ombouw van de kasten bedraagt € 40.000.

Het huidige pand kent een kale huur van jaarlijks € 39.000. Daarbij komen als vaste exploitatiekosten (energie, beveiliging e.d.) jaarlijks ca. € 15.000. De totale huursom van het huidige pand is derhalve € 54.000. Uitgangspunt in de gesprekken over huur van de nieuwe depotruimte is dat de huursom niet hoger uitvalt dan de huidige huursom.

Met de huur van het nieuwe pand kan de provincie voldoen aan haar nieuwe wettelijke taken en aan de te stellen eisen voor wat betreft bewaarcondities. Realisatie is voorzien in 2006.

Inname van elders ondergebrachte vondstdozen

Zodra het nieuwe depot beschikbaar komt, zal dat uiteraard gevuld worden met de dozen die nu in het tijdelijke depot zijn opgeslagen. Een groot aantal dozen ligt nu nog elders opgeslagen. In het depot van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek liggen 3000 vondstendozen, die het rijk aan de provincie wil overdragen vanwege de decentralisatie van de depottaak. Om kosten te besparen zal de overdracht pas plaatsvinden nadat het nieuwe depot is betrokken.

Inname, controle en registratie van deze 3000 dozen vergt een tijdelijke extra inzet, die niet binnen de reguliere taken van de depotbeheerder kunnen worden uitgevoerd. Voorstel is om de overdracht

projectmatig aan te pakken en hiervoor tijdelijk extra formatie in te schakelen. Uitgangspunt is dat het depot zo snel mogelijk in een reguliere beheer-situatie komt.

Het depotbeheersysteem

In het verleden is op initiatief van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) een gezamenlijk digitaal depotbeheersysteem ontwikkeld. Dit systeem is een applicatie van TMS (The Museum Systeem), dat primair is ontwikkeld voor digitaal collectiebeheer van musea.

De provincie Utrecht heeft TMS in gebruik. In de praktijk voldoet dit systeem steeds minder. De ondersteuning door de ROB is opgehouden. Het aantal deelnemende provincies neemt daarnaast af, waardoor de ondersteuningskosten voor het systeem door steeds minder provincies gedragen moeten worden. TMS is niet specifiek voor depotbeheer ontwikkeld en is zeer gebruiksonvriendelijk. Het systeem kan niet ondersteund worden door de ICT-afdeling van de provincie.

Voorgesteld wordt over te schakelen op een ander systeem, dat maximale koppelingsmogelijkheden biedt met andere provinciale systemen. Onderzocht zal worden of hierin is samen te werken met andere provincies.

3. Archeologische publiekspresentatie

In het Cultuurprogramma is opgenomen dat in 2005 op bescheiden schaal een start zal worden gemaakt met het organiseren en faciliteren van publieksgerichte activiteiten vanuit het depot. Indien wordt besloten om de archeologische depots van gemeente, stad en van het Centraal Museum onder één dak te brengen, vormt dat een goede aanleiding om op korte termijn te komen tot een archeologische presentatie uit de collectie van de drie depots. Op basis van nader overleg tussen de drie partijen, en op basis van gezamenlijke financiering, zal een tijdelijke presentatie op een nader te bepalen locatie ingericht kunnen worden, met als doel om de archeologische collectie voor het publiek te ontsluiten. Realisatie is voorzien in 2006.

4. Financiën

Enkele jaren geleden is een bedrag van € 492.000 uit de Provinciale Ontwikkelingsreserve (POR) bestemd voor de realisatie van een AIC (Archeologisch Informatiecentrum). Het budget is nog steeds beschikbaar als begrotingspost 'reserve AIC'. Voorstel is om nu een bedrag van € 180.000 aan te wenden. Het overige bedrag (€ 312.000) blijft beschikbaar binnen de reserve AIC.

Voorstel 1: besteding voor nieuwe wettelijke taak: inrichting nieuw depot

Voor de verhuizing en inrichting van de **depotruimte** is een eenmalige investering vereist:

- demontage en ombouw stellingkasten en plaatsing verrijdbare stellingkasten	€ 40.000
- verhuizing archiefdozen	€ 10.000
- inrichting educatieve ruimte en werkruimte	€ 20.000
- ontwikkeling nieuw depotbeheersysteem	€ 25.000
- project inname en verwerking vondstdozen	€ 50.000
Subtotaal	€145.000

Tussen de posten kan, binnen het totaalbudget, enige verschuiving optreden op basis van te zijner tijd te ontvangen offertes.

Voorstel 2: besteding voor archeologische publiekspresentatie

Voor een gezamenlijke presentatie van de archeologische collectie wordt een eenmalig budget beschikbaar gesteld. Voorwaarde is dat ook de gemeente en het Centraal Museum meefinancieren.

Subtotaal € 35.000